

(Rajonas/miestas, mokykla)

_____ klasės mokinio (-ės)

(Vardas ir pavardė)

2011 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

Праверачныя заданні 2011 г. за курс асноўнай школы

GIMTOJI KALBA (BALTARUSIŲ)

БЕЛАРУСКАЯ МОВА

**РАЗУМЕННЕ ТЭКСТУ І ВЫКАРЫСТАННЕ ВЕДАЎ ПА
ЛІТАРАТУРЫ І МОВЕ**

18 мая 2011 г.

Час – 1 гадзіна

ТЛУМАЧЭННІ:

- Праверце, ці няма пустых аркушаў ці іншых дэфектаў друку ў вашым тэксце. Калі заўважыце, паведамце настаўніку.
- Пісаць можаце і алоўкам, але канчатковы варыянт павінен быць напісаны ручкай сіняга колеру. Выкарыстоўваць карэктар забаронена.
- Будзе ацэньвацца і культура вашага пісьма: невыразна напісаныя, закрэсленыя адказы не будуць ацэнены (г.зн. за гэты адказ вы атрымаеце 0 балаў).
- На пытанні адказвайце каратка і зразумела. Вашы адказы павінны змясціцца ў адведзеных радках.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	25			
Kalbos žinių taikymas	15			
Taškų suma	40			

TAŠKAI

Vertinimo komisijos pirmininkas: _____

(parašas, vardas ir pavardė)

Vertintojai: _____

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

**ЗАДАННІ ПА РАЗУМЕННІЮ ТЭКСТУ І ВЫКАРЫСТАННІЮ ВЕДАЎ ПА
ЛІТАРАТУРЫ**
(25 балаў)

Прачытайце верш М. Багдановіча і выканайце заданні.

ЗІМОЙ

Здароў, марозны, звонкі вечар!

Здароў, скрыпучы, мяккі снег!

Мяцель не вее, сціхнуў вецер,

І волен лёгкіх санак бег.

Як мары, белыя бярозы

Пад сінявой начной стаяць.

У небе зоркі ад марозу

Пахаладзеўшыя дрыжаць.

Вільготны месяц стуль на поле

Празрысты, светлы стоўп спусціў

І рызай срэбнаю раздолле

Снягоў сінеючых пакрыў.

Ўзрываўце ж іх санямі, коні!

Звіні, вясёлых бомаў медзь!

Вакол лятуць бары і гоні,

Ў грудзях пачала кроў кіпець.

Заданні 1–10 (25 балаў)

	Балы	
	1	2
1. Да якога роду літаратуры адносіцца гэты твор? _____ (1 бал)	—	—
2. Вызначце настрой верша. _____ _____ _____ (2 балы)	—	—
3. Пра якія адносіны аўтара да прыроды сведчыць прывітанне “здараў...”? _____ _____ (2 балы)	—	—
4. Падбярыце 5 слоў-асацыяцый да слова <i>зіма</i> . _____ _____ (5 балаў)	—	—
5. Выпішыце з верша 5 словазлучэнняў, з дапамогай якіх аўтар стварае гарманічную каляровую гаму карціны зімняга вечара. _____ _____ _____ (5 балаў)	—	—
6. <i>Алітэрацыя</i> – прадвызначанае пэўнымі мастацкімі задачамі паўтарэнне ў вершаванай мове аднолькавых або падобных зычных гукаў. Знайдзіце ў першай строфе верша прыклады алітэрацыі і растлумачце, з якой мэтай яна выкарыстана паэтам. _____ _____ _____ _____ (3 балы)	—	—
7. Вызначце, якому паэтычнаму тروпу адпавядае наступнае азначэнне: <i>вобразнае слова, якое заключае ў сабе мастацкае азначэнне найбольш істотных прыкмет якога-небудзь прадмета ці з’явы</i> – _____ (1 бал)	—	—

8. Выпішыце з верша 3 прыклады гэтага тропа.

(3 балы)

Балы
1 2

— —

9. Творчасці якіх вялікіх славянскіх паэтаў прысвяціў свае крытычныя артыкулы М. Багдановіч? Правільныя адказы абвядзіце.

- А) Адама Міцкевіча
- Б) Аляксандра Пушкіна
- В) Тараса Шаўчэнкі
- Г) Аляксандра Блока

(2 балы)

— —

10. Ніжэй прыведзены вобразныя характарыстыкі творчасці розных пісьменнікаў. Знайдзіце тую з іх, якая характарызуе творчасць М. Багдановіча. Правільны адказ абвядзіце.

- А) “пясняр чыстай красы”
- Б) “адвакат беларускага народа”
- В) “паэт-прарок”
- Г) аўтар “энцыклапедыі сялянскага жыцця”

(1 бал)

— —

Максімальная колькасць балаў – 25 балаў		
---	--	--

ЗАДАННІ ПА ВЫКАРЫСТАННЮ ВЕДАЎ ПА МОВЕ (15 балаў)

I. Па вершы М. Багдановіча “Зімой”

Заданні 1–3 (6 балаў)

1. Выберыце з тэксту 6 прыметнікаў (3 – якасныя, 3 – адносныя) і запішыце іх у пачатковай форме.

Якасныя прыметнікі _____

Адносныя прыметнікі _____

(3 балы)

2. Знайдзіце ў тэксце звароткі і выпішыце іх.

(2 балы)

3. Да прыметніка мяккі ў словазлучэнні *мяккі снег* з паэтычнага радка *Здароў, скрыпучы, мяккі снег!* падбярыце і запішыце два словы-сінонімы.

(1 бал)

Балы	
1	2
—	—
—	—
—	—

II. Прачытайце тэкст і выканайце заданні.

Зімовы дзень блішчыць тысяччу агнёў. Люты мароз. Снег пад нагамі скрыпіць, як жывы. Бор атулены ў белую пушыстую світку. Ён стаіць задуменны, як сівы дзед.

Грукат дрывасекаў разлягаецца водгаласкамі па ваколіцы. Яшчэ здалёк можна было прыкмеціць, як блішчыць пад сонцам піла, а абапал матулі-хвойі мітусяцца, як мурашкі, двое маленькіх хлапчукоў. Яны махаюць рукамі гэтак шпарка, што іх падраныя лахманы расхрыстваюцца і адкрываюць голае цела... Малыя дрывасекі – браты. Старшаму – Цішку – дзесяць гадоў, меншаму – Халімону – восем.

Іх бацька – кульгавы Цыпрук – сам працаваць не мог. Выпраўляў ён хлопчыкаў да купца ў лес на заробаткі. Гэтым кармілася сям'я. Трудна жылося малым дрывасекам.

Паваліўшы некалькі хвой, хлопчыкі ўзяліся шчыра грызці сухі хлеб. Яшчэ не скончылі яны палуднаваць, як узнялася завея. Застагнаў, закрахтаў хвойнік. Усе дрывасекі разбегліся хутка дамоў, а Цішка з Халімонам баяліся, каб бацька не наракаў, што зарана прыйшлі з лесу... Селі пад вялікай хвой, прытуліліся адзін да аднаго і дрыжэлі...

Стагнаў і палохаў бор, але хлопчыкі так-сяк ішлі. Гурбы снегу, нібы белыя мядзведзі, качаліся на прасторы, дыхалі холадам ды сыпалі цвёрдым шротам у вочы... Змарыліся. Моцна-моцна прытуліліся адзін да аднаго. Зрабілася так цёпла... Бацька пазірае на іх добрымі вачамі і лагодна ківае галавой.

У поўнач усцішылася мяцеліца. Вакол месяца мігацеліся зоркі і пазіралі весела на белую зямлю. Толькі на трэці дзень адкапалі замёрзлых малых дрывасекаў.

(Паводле З. Бядулі)

Заданні 4–6 (9 балаў)

4. Выпішыце з тэксту чатыры прыклады аднародных выказнікаў.

(4 балы)

5. Выпішыце з тэксту шэсць прыслоўяў, утвораных ад прыметнікаў суфіксальным спосабам.

(3 балы)

6. У табліцы насупраць прыведзенага слова запішыце аднакарэннае слова, у якім канцавы зычны гук вымаўляецца выразна. Пад нумарам 0 даецца ўзор.

0.	холад	халады
1.	дзед	
2.	снег	
3.	хлеб	
4.	мароз	

(2 балы)

Балы

1 2

— —

— —

— —

Максімальная колькасць балаў – 15 балаў

Сума балаў (40 балаў)

JUODRAŠTIS

